

Ändring av hyresnivåer i bedömning av ekonomiskt bistånd

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner ändring av hyresnivåer till de nivåer som finns i Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad.

Ärende

Det finns ett behov av att revidera de befintliga hyresnivåerna som används som vägledning vid bedömning av ekonomiskt bistånd.

De befintliga hyresnivåerna har satts efter vad några bostadsbolag i Linköping har uppgett som genomsnittliga hyresnivåer för sina bostäder (förstahandskontrakt). Det finns dock övriga kontraktsformer som inte omfattas av dessa nivåer, som till exempel andrahandskontrakt, och socialsekreterare behöver göra individuella bedömningar i en majoritet av ärenden på grund av hur bostadsmarknaden ser ut i dagsläget.

Förslaget är att riktlinjer för hyresnivåer revideras på så sätt att Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad används i bedömning av skälig hyresnivå, och uppdateras årligen utifrån Försäkringskassans föreskrifter.

Syftet är delvis för att förenkla handläggningen men även för att säkerställa rättssäkerhet i bedömningen så att det inte görs väldigt olika bedömningar av vad som är en skälig hyresnivå.

Beslutsunderlag:

Bilagor:

Bilaga 1 – Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad för år 2017

Bilaga 2 – Riktlinjer för nuvarande boendekostnader på Avdelningen för försörjningsinsatser (AFI)

Referenser:

Jämställdhetsperspektivet i öppna jämförelser av socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård. Stockholm: Socialstyrelsen; 2017.

Bakgrund

Under våren 2017 har ledningsgruppen på Avdelningen för försörjningsinsatser (AFI) arbetat med att hitta realistiska och skäliga hyresnivåer för aktuella och nytillkomna hushåll.

Sedan tidigare har vägledning för hyresnivåer i bedömning av ekonomiskt bistånd satts efter vad några bostadsbolag i Linköping (bland annat kommunala bolaget Stångåstaden och det privata bolaget Wilhelm) har uppgett som genomsnittliga hyresnivåer för sina bostäder.

Även om dessa nivåer ger en viss vägledning har det framkommit i dialog med socialsekreterare att det görs individuella bedömningar i en majoritet av ärenden. Detta på grund av hur bostadsmarknaden och hyresnivåerna ser ut i dagsläget; ovanstående handlar om nivåerna på förstahandskontrakt och måste justeras efter de övriga kontraktsformer som kan finnas (andrahand och inneboende).

I dialog med socialsekreterarna har det också framkommit att rådrumsbeslut har gett liten effekt. Om ett hushåll har en oskäligt hög hyra tillämpas en rådrumstid på minst 4 månader; efter denna period kan en mindre hyreskostnad än det ansökta beloppet beviljas. För att tillgodogöra sig rätten till bistånd till faktisk boendekostnad under rådrumstiden skall den enskilde styrka att hen söker bostad aktivt. I majoriteten av ärendena uppvisar den enskilde ett aktivt bostadssökande men på grund av hur bostadsmarknaden och hyresnivåerna ser ut lyckas hen inte hitta en billigare bostad, varpå rådrumstid förlängs. Att verkställa rådrumsbeslutet skulle innebära i praktiken att hushållet blir tvungen att leva under normen för försörjningsstöd.

Detta i sig är ett tecken på att de nivåer som tillämpas i dagsläget inte är realistiska mot hur bostadsmarknaden i Linköping ser ut.

Ledningsgruppen på AFI har identifierat att det behövs en förenkling i hur vi arbetar med bedömningar av skäliga hyresnivåer, och även en förhöjning av nuvarande nivåerna.

Förslaget är att riktlinjer för hyresnivåer revideras på så sätt att Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad används i bedömning av skälig hyresnivå (se bilaga 1) och uppdateras årligen utifrån Försäkringskassans föreskrifter. Föreskriften tillämpas av Försäkringskassan vid bedömning av bostadsbidrag.

För Linköping skulle det därmed innebära följande hyresnivåer för år 2017:

Högsta godtagbara kostnad per månad

Kommuner med fler än 75 000 invånare	
1 - 2 vuxna	7 375
1 - 2 vuxna och 1 barn	9 200
1 - 2 vuxna och 2 barn	11 325
1 - 2 vuxna och 3 barn	13 600
1 - 2 vuxna och fler än 3 barn	13 600 + 2 125 per barn utöver 3

Genomsnittlig kostnad per månad

Kommuner med fler än 75 000 invånare	
1 - 2 vuxna	5 400
1 - 2 vuxna och 1 barn	6 575
1 - 2 vuxna och 2 barn	8 025
1 - 2 vuxna och 3 barn	10 225
1 - 2 vuxna och fler än 3 barn	10 225 + 1 175 per barn utöver 3

Att revidera nuvarande riktlinjer och följa Försäkringskassans nivåer skulle innebära en mindre förhöjning av genomsnittliga hyresnivåer (i jämförelse med Stångåstadens genomsnittliga hyreskostnader, se bilaga 2).

Normen för **genomsnittliga** hyresnivåer skulle fungera vägledande men inte ses som ett tak, och möjlighet till individuella bedömningar skulle fortfarande finnas. Den **högsta godtagbara** hyresnivån enligt Försäkringskassans norm skulle däremot fungera som ett tak och inte överskridas om inte mycket särskilda skäl föreligger. Att tillämpa högsta godtagbara hyresnivåer skulle också öka rättssäkerheten i ärenden och säkerställa att handläggare inte gör väldigt olika individuella bedömningar.

Som ett ytterligare stöd i arbetet med individuella bedömningar har en arbetsgrupp på AFI fått i uppdrag att under hösttermin 2017 ta fram en checklista med exempel på frågor som kan ställas vid bedömning om skälig hyresnivå.

I utredning av frågan har omvärldsbevakning gjorts genom att granska riktlinjer i andra kommuner. Hos ett antal andra kommuner av liknande storlek (bland annat jämförelsekommuner Södertälje och Uppsala som ingår i Resultatnätverket R9) har det framkommit att Försäkringskassans nivåer tillämpas i bedömning av skälig hyresnivå.

En granskning har gjorts av domar inom området skäliga boendekostnader. Enligt 4 kap. 3 § Socialtjänstlagen ska försörjningsstöd ges för skäliga kostnader för boende. Vad som är skälig boendekostnad utgår ifrån vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Vid denna bedömning bör kommunens egna riktlinjer, förhållanden på den lokala hyresmarknaden och Försäkringskassans föreskrifter vara vägledande.

Ekonomiska konsekvenser

Socialförvaltningen gör bedömningen att utifrån det ekonomiska perspektivet skulle Försäkringskassans nivåer inte betyda en ökad belastning på budgeten. Detta för att det redan idag görs individuella bedömningar av skälig hyresnivå i en majoritet av ärenden, där socialsekreteraren gör avsteg ifrån befintliga riktlinjer för hyresnivåer.

En kartläggning av exakt hur många ärenden som överstiger nuvarande genomsnittliga hyresnivåer har inte gjorts på grund av de resurser som skulle krävas för att göra en sådan kartläggning.

Det är av särskild vikt att poängtera att socialsekreterarna inte kommer att informera om nivåer för den högsta godtagbara bostadskostnad i första kontakten med en brukare som söker bostad. Information om genomsnittlig kostnad per månad ska lämnas, och brukaren ska anpassa sin sökning efter dessa kostnader.

Kommunala mål

Ärendet kan relatera till och bidra till att förverkliga socialnämndens mål om en rättssäker och effektiv handläggning med lägsta effektiva omhändertagandenivå.

Ur ett ekonomiskt perspektiv bedöms inte ärendet att ha en negativ påverkan på socialnämndens mål att antal hushåll i Linköping som uppbär försörjningsstöd ska minska 2016-2017.

Jämställdhet

I Socialstyrelsens rapport *Jämställdhetsperspektivet i öppna jämförelser av socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård* (2017) visar resultaten för området ekonomiskt bistånd att utrikes födda män och kvinnor som behöver ekonomiskt bistånd tillhör de mest utsatta målgrupperna, ur ett jämställdhetsperspektiv.

Den här målgruppen berörs till stor del av en ändring i befintliga hyresnivåer och skulle påverkas positivt av beslutet att godkänna ändringen. Brukare inom den här målgruppen har oftast inte haft möjlighet att etablera sig på bostadsmarknaden då de inte har stått i olika bostadsköer tillräckligt länge. De bedöms inte heller vara ekonomiskt resursstarka på bostadsmarknaden. De boenden som de erbjuds är inte de billigaste, och oftast inom övriga kontraktsformer än förstahandskontrakt.

Uppföljning och utvärdering

Beslutet och tillämpningen av beslutet ska följas upp kontinuerligt av ledningsgruppen på AFI.

Socialförvaltningen

Laila Hämäläinen
Avdelningschef på AFI

Anita Lhådö
Socialchef

Klicka här för att ange text.